

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל אביב, רחוב גורדון 3 טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • מען מברקים: "עולמפרם" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסף ינאי • עורכת-בית: יופי שרון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי-מערכת: ציון צפריר וגילה רזון • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המ"ד: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בך אביגדור • הפצה "גד" בע"מ • גזופות: צינקוגרפיה "כספי" בע"מ.

ק/א קי

"מה עובר בראשך כשאתה רואה תמונה של בגין, כשהוא מתחבק עם סאדאט?" שאל אותי השבוע אחד מחברי הכנסת הוותיקים.

ידעתי למה הוא מתכוון. הוא זוכר ימי כוחים סוערים שהתרחשו בכנסת ב-1971, ב-1972 וב-1973, בשנים הראשונות של שילטונו של הנשיא אנוור אל-סאדאט. כימעט מדי שבוע עליתי או על דוכן הכנסת כדי לשכנע את חברי-הכנסת שפני מצריים לשלום, שהנשיא החדש מעוניין להגיע להסדר-שלום עם ישראל — ושאל ישראל תשיב את פניו ריקם, הוא יילאץ לפנות אל דרך המלחמה, כדי להכריח את ישראל להחזיר לו את השטחים הכבושים בסניג.

בכל הויכוחים האלה התייצב מולי מנחם בגין, שדחה את טענותי כחלומות באס-פמיה. בגין תיאר את אל-סאדאט כרוזן צמא-דם. כל מחשבה על שלום עם מצריים — כך אמר או — היא אשלייה מסוכנת. הרעיון של החזרת סיני למצרים הוא פרי רוחם של עוכרי ישראל. יש להתנחל בכל רחבי סיני, להתבסס בה ולצרפה לישראל.

בגין ניהל ויכוחים אלה כדרכו, באדיבות ובהגינות. אך אנשיו חזרו אחריי בי נסות, האשימו אותי בבגידה. כמה פעמים השליכו לעברי תוארי-נגאי כגון "סוכן מצרי", "משרת הרוזן המצרי" ו"עוכר ישראל"?

כך זה היה כאשר הציע שרי-החץ האמריקאי ויליאם רוג'רס את תוכניתו הימפורסמת. עוד בימי גמאל עבד-אל-נאצר, כאשר השיב הנשיא סאדאט בחיוב על שאלתו של שליח האו"ם, גונאר יארינג, לגבי נכונותו לשלום (1971); ובעשרות ויכוחים אחרים. גולדה מאיר שפכה עלי אש וגופרית. בגין דחה את דברי, והמק הלהיהמדרת של הכנסת המטירה עלי גרי דופים.

הנהגה מתחבק בגין עם "הרוזן המצרי" דאז, המקלה-המדברת של מליגה בשיבחו, ומי זוכר מה אמר אז אותו עוכרי-ישראל, שהוא כיום "סוכן אש"ף"?

"סוכן הרוזן המצרי"

מחשבות דומות עברו בראשי כשראיתי תי את התמונה המופיעה בעמוד זה: יועצו של מנחם בגין, דן פתיר ושלמה נקדימון, ליד פיסלו של גמאל עבד-אל-נאצר באסואן.

העולם הזה "גילה" את עבד-אל-נאצר עוד ב-1953, זמן רב לפני שהתפרסם בעיר לם כשליטה החדש של מצריים. במשך

עצמו קרא לו, כמובן, בשם "חילול של המיזרח התיכון".

כיום ברור לכל אנשי-המיקצוע כי הימגמה שהגיעה לשיאה ביוזמתו של אל-סאדאט התחילה עוד בשנותיו האחרונות של נאצר. חבל רק שהמיזרחנים הנושאים על כך כיום הרצאות מלומדות מאוד, לא אמרו זאת אז.

על סמך מה אמרנו או מה שאמרנו? האם היינו נביאים? האם ראינו את הימאמת בכוכבים או בקלפים?

מובן שלא. היו לנו מקורות של מידע מוסמך ביותר, והיתה לנו הנכונות לברוק ולנתח מידע זה באופן אובייקטיבי, בלי רגשות ובלו ידעות קדומות. הסקנו את המסקנות ההגיוניות, "בלי מורא, בלי משוא-פנים".

הקלטה סודית

כיום כבר ניתן לגלות כמה מן הדברים.

למשל: מאז 1967 נפגשתי בחשאי עם שורה של אישים מצריים, באירופה ובארצות-הברית. היו ביניהם אנשי השמאל ואנשי השילטון. בילינו הרבה עשרות שעות בכירורים ובניתוח המצב — וכך ניתנה לי היכולת להבין את המצב במצריים, על מגמותיו הנסתרות, שלא היו תה לאנשי השילטון, לדוברים ולכתבלבים, וגם לא למיזרחנים המיקצועיים.

(את כל האנשים האלה פגשתי בשנתיים האחרונות במצריים, והפעם יכולנו להיפגש בגלוי, אחדים מהם תופסים כיום עמדת-מפתח בשילטון.)

משל אחר: בראשית 1970 קרא לי ידי

בסוף שנות ה-60 יצא העולם הזה

יועצו של ראש-הממשלה ליד פסל נאצר באסואן
לא מתוך מרירות או תיסכול

די, העיתונאי הצרפתי אריק רולו, יהודי לילד מצריים שהוא אחד מגדולי המומיחים לענייני המרחב באירופה. רולו היה ידירו האישי של עבד-אל-נאצר. לא פעם סיפר לי במרוצת השנים מה אומר נאצר בשיחות פרטיות (וגם להיפך, אני מניח). הפעם גילה-לי דבר מעניין. זה עתה שוחח עם נאצר במשך שלוש שעות רצופות. זה התחיל כראיון, אך במהלך השיחה החל נאצר פתח את סגור ליבו ולגלות את צפונות נפשו בנושאים רבים. רולו הקליט את כל השיחה, אך לאחר מכן ביקש ממנו נאצר שלא לפרסמה.

היתה זאת חווייה מיוחדת במינה: ימיון דן פתיר, משמאל שלמה נקדימון.

ישבתי בדירתו של רולו בפאריס, ובמשך שלוש שעות דיבר אלי קולו של "הרוזן המצרי". היתה לו ההרגשה שאני מציץ אל תוך נפשו של האיש. הוא דיבר על ההשתלשלות שהביאה למלחמת ששת-הימים (והופעתו לשמוע כי תיאורו היה כימעט זהה עם התיאור שפירסמתי ב"סיפרי מלחמת היום השביעי, שנאצר קרא אותו). אך הקטע העיקרי של השיחה נגע לשלום.

נאצר גילה לרולו שהוא שואף עתה לשלום. בתשובה לשאלותיו החקרניות של העיתונאי, גם דיבר נאצר על יחסים מיס-חיים ודיפלומטיים, על לוח-זמנים וזי-תורים הדדיים, ותיאר את הבעיות והמיכר-שולים. לא ידעתי אז כי הוא חולה מאד, וכי שיחה זו היתה מעין צוואה.

בשובי הביתה ניסיתי להביא את הדברים, בסדריות גמורה, לדיעתם של אנשי-המפתח. עם גולדה לא היה מה לדבר. היא היתה אטומה לחלוטין. אך נפגשתי בין השאר עם פינחס ספיר, שהחזיק אז כראש מחנה-היונים במפלגת-העבודה. גי-ליתי שהבנתו בעניינים אלה היא מועטה, וכימעט פרימיטיבית.

ניסיתי להנחיל את ידיעת הדברים לציבור הנאור מעל דוכן הכנסת ודפי העולם הזה, מבלי לגלות, כמובן, את המקורות. לא יכולתי לחשוף את בעלי-שיחי המצריים ולהזכיר הקלטה שנשמרה בסוד. אך הבאנו הרבה מידע גלוי, מתוך העיתונות המצרית.

דברינו נדחו בבזז. נאצר, ואחריו אל-סאדאט, היו "רודנים מצריים", אם הם אמרו משווא חיובי, זה היה שקר, ואנו אנשי העולם הזה, היינו סוכני האויב או סתם תבורה נאיווית.

אובייקט שונה

איני חוזר כאן על דברים אלה מתוך מרירות או תיסכול. טוב שבגין עשה בסופו של דבר מה שעשה, ובקמפיין-ווידי כיסר במידה רבה על נאומיו דאז, שתרמו להתפתחות שהובילה למלחמת יום-הכיפורים.

כוננתי בהזכרת הדברים כאן היא אחרת, ומעשית לגמרי.

כיום אנחנו מוחזקים שוב כסוכני-האויב, שוב ממצריים עלינו תוארי-נגאי כגון "עוכרי ישראל" ו"בוגדים". שוב אומרים שאנחנו "נאיוויים", בניגוד ל"ריאליסטיים" שבשילטון, דובריהם, כתבלביהם, פרופסורייהם ומלחכי-פינכתם.

רק האובייקט השתנה. פעם זה היה "הרוזן המצרי". עכשיו זה "אש"ף".

אני רוצה לאמר כאן רק זאת:

כל מה שאמרנו על מצריים לפני עשר שנים, כשנחשבנו כמטרופים וכחולמים, הוכח כנכון. נעשה שלום עם מצריים, החרם אם בדיוק נמרץ את הצעותינו דאז. המרדע שאספנו או בפגישות סודיות (ו"בוגדינות", בעיני רבים) היה אמיתי, הערכך תינו הוכחו בדעיבד כצודקות לחלוטין, מעבר לכל ספק.

אם כן — אולי אנחנו צודקים כיום גם בעניין הפלסטיני? אולי המידע שאנחנו נו אוספים בשיחות סודיות (ו"בוגדינות", בעיני רבים) הוא נכון? אולי גם עכשיו אנחנו הגנו הריאליסטים, אנשי המעשה והמצויאות, ואילו משמיצונו הם הכספים, הנאיוויים, החולמים באספמיה?

ושאלה נוספת: אולי גם הפעם יוגשמו הצעותינו באיחור של עשר שנים יותר, ובתנאים הרבה יותר גרועים מכפי שניתן היה להשיג אילו נעשה הדבר במועד הינכון?

ושאלה כאובה עוד יותר: "אולי גם הפעם ניתן למנוע את נפילתם של מאות ואלפי בחורים טובים, קורבנות של קרבנות שאין בהם צורך?"

בלי משוא פנים